

On la ciutat canvia el seu nom

Text > GERARD BAGUÉ, director

«**A**mb aquests creixements dels barris i, per tant, de població; amb aquests augments de mil en mil habitants, i no de cinc en cinc, com aconsellarien les demografies o estadístiques i la relativitat, o el sentit comú, com es vulgui, no hem prosperat gaire. El diner crida el diner. La misèria crida la misèria.» Aquest fragment podria correspondre a un dels articles del dossier que publiquem en aquestes pàgines, però en realitat pertany a una intemporal novel·la titulada *Donde la ciudad cambia su nombre*, de Francesc Candel, que el 1957 va posar el focus en els suburbis de l'àrea metropolitana de Barcelona. Candel retratava amb un estil periodístic irònic els tipus humans i les desventures dels veïns de la rodalia de Can Tunis, l'actual Zona Franca. Aquests espais més degradats i perifèrics on es concentra la població pobra s'han fet habituals a les ciutats grans i mitjanes. Moltes de les descripcions del llibre de Candel són vàlides avui. Moltes de les crítiques a la inacció dels poders públics, que li van valer la censura d'alguns paràgrafs durant les primeres edicions, tenen avui la mateixa vigència.

En tots aquests espais hi ha mancances estructurals i dèficits democràtics que perpetuen la misèria. Una de les més evidents, i que és tractada amb profunditat en alguns articles, té relació amb la desconexió de la població amb els poders polítics. A Salt, per exemple, una de cada tres persones adultes no té dret de vot. Cal definir-ho com una greu anomalia democràtica, sobretot si tenim en compte

que, amb una participació electoral de poc més del 50 %, un partit pot arribar al poder municipal amb un 16 % del cens electoral i un 10 % dels vots dels habitants amb majoria d'edat. El cas de Salt és extrapolable a d'altres poblacions gironines i també a l'Estat espanyol en el seu conjunt. Com que els representants polítics es deuen als seus electors, les polítiques que acabaran impulsant rarament aniran en favor d'aquestes masses sense dret de vot. Aquesta situació és un brou de cultiu per a l'aparició de partits xenòfobs, que amb petits percentatges de vot poden arribar a tenir representació a les institucions.

La població més conscient intenta organitzar-se i lluitar. A les comarques gironines trobem barris on l'associacionisme té una força inaudita, com al barri de Santa Eugènia de Girona, que és el segon barri més associatiu de Catalunya. Moltes entitats treballen per amortir els efectes de la pobresa i la discriminació i per promoure els canvis estructurals que haurien de millorar les condicions de vida dels habitants dels seus barris.

Analitzem barris amb un urbanisme descontrolat, amb grans blocs de pisos aixecats normalment durant el franquisme per tal d'acollir allaus d'immigració d'una manera ràpida i al marge de la població autòctona. Són barris amb un equilibri molt precari, amb molta economia submergida, que pateixen amb més força els efectes de qual-sevol crisi. Són barris sobre els quals pesen estigmes i visions esbiaixades. Aquest dossier és també un homenatge i una invitació a conèixer-los de prop.

>> El barri de la Farga de Banyoles durant el moment de sortir de la mesquita. (Foto: PERE DURAN)